

Handläggningsordning – Publicera Open Access

Ärendet

Tillgången till internet har förändrat förutsättningarna för vetenskaplig publicering. Med Open Access menas oftast att vetenskapliga publikationer görs fritt tillgängliga på internet. Detta är i enlighet med Högskolans vision, forskningsfinansiärers krav och Vetenskapsrådets förslag till nationella riktlinjer för Open Access.

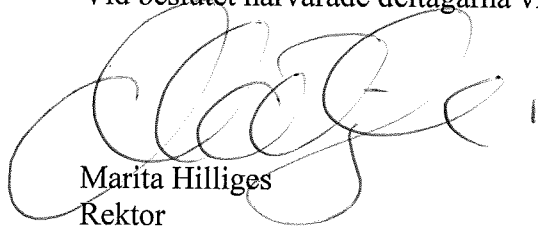
Dokumentet riktar sig till doktorander och forskare vid Högskolan Dalarna och informerar om hur man kan gå tillväga för att publicera Open Access. Högskolan avsätter medel för Open Access-publicering. Biblioteket tillhandahåller information och ger stöd i frågor om publicering Open Access.

Beslut

Rektor beslutar

- att fastställa bilagda ”Handläggningsordning – Publicera Open Access”

Ärendet föredrogs av Richard Borg, bibliotekarie och Andrew Casson, vicerektor. Vid beslutet närvarade deltagarna vid beslutsmötet 160201 enligt protokoll 2:2016.

Marita Hilliges
Rektor

Richard Borg
Föredragande

Andrew Casson
Föredragande

Bilaga

Handläggningsordning – Publicera Open Access

Delges

- Ledningsrådet
- Forskningsledarna
- Studierektor för forskarutbildningen
- Akademiernas avdelningschefer
- Biblioteket
- Arkivarie
- Huvudregistrator

HÖGSKOLAN
DALARNA

Handläggningsordning – Publicera Open Access

Beslut: 2016-02-01

Reviderad: -

Dnr: HDa 1.2-2016/87

Ersätter: -

Relaterade dokument: Policy för publicering och arkivering av forskning och studentarbeten (DUC 2015/660/10)

Ansvarig: Bibliotekschef

Bakgrund och policy

Enligt Policy för publicering och arkivering av forskning och studentarbeten (DUC 2015/xxxx/xx) från 2015-xx-xx gäller följande på Högskolan Dalarna:

- För att tillgodose krav på arkivering och tillgänglighet av allmänna handlingar ska forskare vid Högskolan Dalarna deponera alla forskningspublikationer med anknytning till forskarens anställning vid Högskolan i DiVA. Detta innebär att en fulltextkopia i digital form ska deponeras så snart som möjligt efter publicering, vid behov i manusform. För att säkerställa att publikationer anknyts till Högskolan Dalarna ska forskaren ange lokalt användar-id (CAS), ämne, forskningsprofil.
- Forskningspublikationer som deponeras i DiVA ska i normalfallet publiceras i fulltext och därmed göras fritt tillgängliga på internet (Open Access). Det är författarens ansvar att vid behov inhämta tillstånd för parallellpublicering hos tidskrift/förlag. I fall där upphovsrättsliga skäl inte medger detta, kan fulltextversionen göras tillgänglig endast via registrator eller arkivarie. Författare bör dock eftersträva att deras publikationer görs fritt tillgängliga så snart det är möjligt.
- Forskare vid Högskolan Dalarna ska så långt som möjligt publicera sina artiklar i fritt tillgängliga Open Access-tidskrifter efter vetenskaplig granskning (peer-review). Även monografier och andra verk ska i möjligaste mån ges ut med Open Access efter peer-review.

Biblioteket tillhandahåller information och ger stöd i frågor om publicering Open Access. Information finns på [bibliotekets sida](#).

Med Open Access menas oftast att forskningsresultat görs fritt tillgängliga på internet. Vem som helst kan läsa, citera, ladda ner och skriva ut de vetenskapliga artiklarna eller andra typer av forskningsresultat. Även forskningsdata kan vara Open Access.

Open Access gör forskningsresultat fritt tillgängliga och ökar på så sätt användningen av publikationerna. Öppen tillgänglighet kan ge fler citeringar och snabbare spridning av forskningsresultaten.

Open Access är på väg att bli normen för att sprida vetenskaplig information på nätet. Resultaten av offentligt finansierad forskning ska vara tillgängliga för alla.

Open Access-krav ställs både på nationell och internationell nivå på forskare, universitet, myndigheter och forskningsfinansiärer, bland annat genom undertecknande av [Berlindeklarationen](#).

Finansiärer med Open Access-krav

Viktiga forskningsfinansiärer med Open Access-krav:

- [Vetenskapsrådet](#)
- [Forte](#)
- [Formas](#)
- [EU Horisont 2020](#)
- [Riksbankens Jubileumsfond](#)
- [Östersjöstiftelsen](#)

- [Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse](#)
- [National Institutes of Health NIH](#)

Fler forskningsfinansiärer med Open Access-krav hittas i databasen [SHERPA/JULIET](#).

Open Access-tidskrifter – Gyllene Open Access

Open Access-tidskrifter är fritt tillgängliga vetenskapliga tidskrifter. De har refereegranskning precis som traditionella vetenskapliga tidskrifter, men finansieras inte genom prenumerationsavgifter.

Open Access-tidskrifter kan man finna i förteckningen [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#)

Hybridtidskrifter med Open Access – Hybrid Open Access

I vissa prenumerationsbaserade tidskrifter kan du som författare göra din artikel fritt tillgänglig genom att betala en avgift. De flesta stora tidskriftsförlag har sådana hybridtidskrifter.

Publicera bok Open Access – Gyllene Open Access

Än så länge är det främst tidskrifter som erbjuder publicering Open Access. Men förlag som publicerar böcker Open Access börjar dyka upp. Två exempel är [Ubiquity Press](#) i London och [Stockholm University Press](#).

Oseriösa Open Access-förlag

Det finns oseriösa Open Access-förlag. Du behöver vara medveten om det när du ska publicera din artikel. Mot en hög kostnad kan du bli erbjuden en mycket snabb publicering i vad som sägs vara en peer-review-granskad tidskrift.

Allmänt att tänka på när du skickar in en artikel till en tidskrift du inte känner till:

- Tillräcklig information om förlaget? Vem står bakom? I vilket land?
- Vilka sitter i redaktionen?
- Tillräcklig kontaktinformation?
- Hur går deras peer review till?
- Är villkoren i publiceringslicensen rimliga? Vad händer med upphovsrätten?

Lunds universitetsbibliotek för en lista över [oseriösa och tveksamma förlag](#) och länkar till diskussioner om dessa.

Parallellpublicera i ett öppet arkiv – Grön Open Access

Parallellpublicering innebär att en artikel som först har publicerats i en traditionell vetenskaplig tidskrift dessutom görs fritt tillgänglig i ett öppet elektroniskt arkiv, t.ex. DiVA.

Olika artikelversioner

Det som normalt parallellpubliceras är det slutgranskade och godkända manuskriptet. Det kan vara en författarversion ("author version") som har genomgått refereegranskning och antagits, men som saknar tidskriftens paginering och logotyp. Den får då ett försättsblad med referens till originalartikeln i tidskriften.

Vissa förlag tillåter även parallellpublicering av en exakt kopia av den slutliga originalversionen. Då får förlagets PDF-fil användas.

Vilka rättigheter har du som författare?

Din rätt som författare att förfoga över din artikel bestäms av publiceringsavtalet med förlaget. Du har traditionellt sett upphovsrätten till din text från början, men när den ges ut på förlag överläts upphovsrätten vanligen till förlaget. Det innebär att förlaget ofta avgör hur publikationen får användas och göras tillgänglig.

Vanliga villkor som förlag ställer:

- Författarversion eller förlagsversion
- Embargo, d.v.s. parallellpublicering efter en viss tid, ofta 6-12 månader
- Referens och länk till originalpublikationen

Parallellpublicering tillåts oftast, men genom tilläggsavtal kan du som författare se till att behålla begränsad eller full rättighet till din publikation.

För att ta reda på vad som gäller för just din artikel kan du söka upp din tidskrift i databasen SHERPA/RoMEO. Där finns information om gällande policy för många vetenskapliga tidskrifter och förlag. Om inte tidskriften/förlaget finns med, gå till tidskriftens egen sida med information om copyright och villkor för parallellpublicering ("self-archiving").

Artiklar du producerar i din anställning vid Högskolan Dalarna blir så kallad allmän handling enligt Tryckfrihetsförordningen. Det innebär att ett arkivexemplar av artikeln alltid ska bevaras på Högskolan Dalarna, t.ex. i DiVA, och att allmänheten har rätt att ta del av det exemplaret efter begäran och eventuell sekretessprövning. Andra avtal, som det med ett förlag, kan dock reglera hur Högskolan Dalarna får använda och sprida artikeln i övrigt.

Medel för Open Access-publicering vid Högskolan Dalarna

En del Open Access-förlag tar ut en publiceringsavgift av författaren. När det gäller en tidskriftsartikel kallas den ofta för article processing charge (APC). Avgiften ska täcka förlagets kostnader för publicering.

Högskolan Dalarna avsätter medel för Open Access-publicering. Som forskare kan man ansöka om medel via sin forskningsledare. Ansökan behandlas sedan inom Forskningsberedningen vid Utbildnings- och forskningskansliet (UFK).